

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Het Bildt
t.a.v. Wietse Terpstra, w.terpstra@hetBildt.nl
Postbus 34
9076 ZN Sint Annaparochie

Nijeholtpade, 30 juni 2014

Betreft: Landschappelijke inpassing, erf Mts Verbeek, Arjan Roelswei 3 te Oudebildtzijl

Geacht college,

In de brief van de provinsje Fryslân d.d. 21 mei 2014 aan u, wordt aangegeven dat er een Nije Pleats-sessie of een advies gebaseerd op hetzelfde principe plaats moet vinden op het genoemde erf. Deze brief doet een verslag van zo'n bijeenkomst.

Zoals gebruikelijk bij de Nije Pleats is op 19 juni 2014 een bezoek gebracht aan het erf in Oude Leije en zijn rond de keukentafel de plannen doorgesproken. Hierbij waren aanwezig vader, moeder en zoon Verbeek, Wietse Terpstra van de gemeente Het Bildt en landschapsarchitect Greet Bierema. De keuze voor de locatie en de vormgeving van de nieuwbouw en daarmee samenhangend de locatie van de opslag van het voer was reeds bepaald. Ter tafel lag de vraag om het erf vervolgens landschappelijk in te passen, met de cultuurhistorie van de plek mede als uitgangspunt.

Landschappelijke analyse

In het boek 419 x Friesland beschrijft Peter Karstkarel Oude Leije. De nederzetting De Leije is ontstaan bij een sluis in de Stienzer Hegedyk. Deze dijk begrenste de Balkenster polder van de Middellzee. Eerst kwam er bebouwing binnendijks langs de vaart. Toen daarna Het Bildt was ingepolderd, kwam er haaks op die bebouwing lintbebouwing aan weerszijden van de dijk. De sluis was reeds lang weggeruimd, maar is in de afgelopen jaren weer aangelegd.

De percelen aan de westzijde van de dijk zijn geenszins vlak en rechthoekig, zoals in Het Bildt. Op de kaart uit 1930 is dit ook te zien aan het gebogen slotenpatroon. Dit verschil in patroon is waardevol. In dit gebied werd de boerderij van Verbeek gebouwd aan de noordzijde van de vaart. De stelpboerderij staat met de voorzijde gericht op die vaart. Ten opzichte van de grootte van de erven in de buurt was het toen een bescheiden erf.

Op de kaart van WatWasWaar is het slotenpatroon rond 1832 en vele jaren later ook goed te zien. Via de boerderij liep eerst langs de vaart en vervolgens langs een gebogen sloot een voetpad tussen een boerderij in Het Bildt naar de Oude Leije (mogelijk naar de school en het station). Het pad is verdwenen en het erf wordt meer landinwaarts via een nieuwe eigen weg ontsloten. Langs de westzijde van de dijk zijn nieuwe woningen toegevoegd aan het bebouwingslint, met uitzicht op de open ruimte van Het Bildt en het achtererf van Verbeek.

Aan de zuidzijde van de vaart is schuin tegenover de boerderij een kaatsveld aanwezig, omzoomd door hoogopgaande beplanting aan de west- en zuidzijde.

In de loop der jaren is het erf Arjan Roelswei 3 fors uitgebreid met diverse bijgebouwen. De bebouwing is compact en staat aan de west- en noordzijde van de stelp. Deze uitbreiding paste aan de noordzijde nog binnen het slotenpatroon. Aan de oostzijde van het erf is echter een sloot gedempt en als greppel verlegd. De hoogopgaande beplanting op het erf bevindt zich aan de zuidzijde langs de vaart en aan de oostzijde van stelp. Er staat onder anderen es en esdoorn. In de huidige situatie anno 2014 is de voeropslag aan de oostzijde van het erf niet landschappelijk ingepast.

Het plan

Alhoewel het bouwblok zich aan de westzijde van de huidige bebouwing bevindt, wordt er bedrijfsmatig gekozen voor een uitbreiding van de stal naar het noorden. Parallel aan die stal wordt ook de voeropslag naar het noorden uitgebreid. Deze uitbreiding gaat verder over een eerder genoemde schuine sloot heen, waardoor de bestaande historische verkavelingsstructuur wordt doorbroken. Door toename van verhard oppervlak moet in ruimte voor nieuw oppervlaktewater worden voorzien.

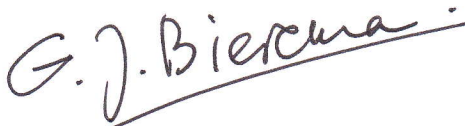
Landschappelijk inpassing

Erven als punten in de open ruimte worden landschappelijk ingepast door beplanting aan alle zijden. Deze beplanting kan bestaan uit een rij bomen, een stukje niets, maar ook door een dichte strook met streekeigen bomen en struiken. Doordat de erven in deze omgeving in principe een rechthoekige erfoppervlakte hebben, zijn de hoeken van belang. Deze scherpen het erf in het silhouet aan. Het heeft de voorkeur om daar dus voor bomen met struiken te kiezen. Vervolgens zijn er twee factoren die de wijze van erfbeplanting vervolgens kunnen beïnvloeden. Ventilatie in de stal is belangrijk. Bomen planten langs de zijkant van de stal is daarom beter dan bomen met struiken. Voeropslag is het minst aangenaam om op uit te kijken en dat gebeurt hier door de bewoners in de woningen langs de dijk. Daarom is daar juist een afscherming van bomen en struiken noodzakelijk. Het voordeel van deze dichte wand is tevens dat het licht in de stal wordt getemperd. Dit effect is uiteraard in de winter iets minder dan in de zomer. De verlichting in de stal is in de nacht minimaal aan.

Om het doorzicht op het landschap voor de dijkbewoners zo groot als mogelijk te houden en door de belijning van de historische verkaveling op het erf te accentueren, is geadviseerd om parallel aan de te dempen schuine sloot de achterlijn van het erf te bepalen. Zo wijkt het silhouet van dit erf af in van de rechthoekige erven in Het Bildt en blijft de schuine richting van de verkaveling bestaan. Langs deze lijn komt de nieuwe beplanting en binnen deze beplantingsstrook wordt deels de wateropgave opgelost. In de ruimte van de scherpe hoek wordt de vaste mest opgeslagen. Er moet voldoende draai- en keerruimte zijn om deze mest op te halen. Dit bepaalt de benodigde ruimte ten noorden van de stal. Door de nieuwe gesloten oostzijde van het erf is het goed dat juist de stelpboerderij zichtbaar blijft tussen de bestaande bomen door.

Voor de nieuwe bomen zou de iep een zeer passende soort zijn. Deze bomen worden op acht meter van elkaar geplant. Voor de struiken wordt geadviseerd te kiezen voor een mix van ten minste veldesdoorn, els en meidoorn. De strook met bomen en struiken is vijf meter breed.

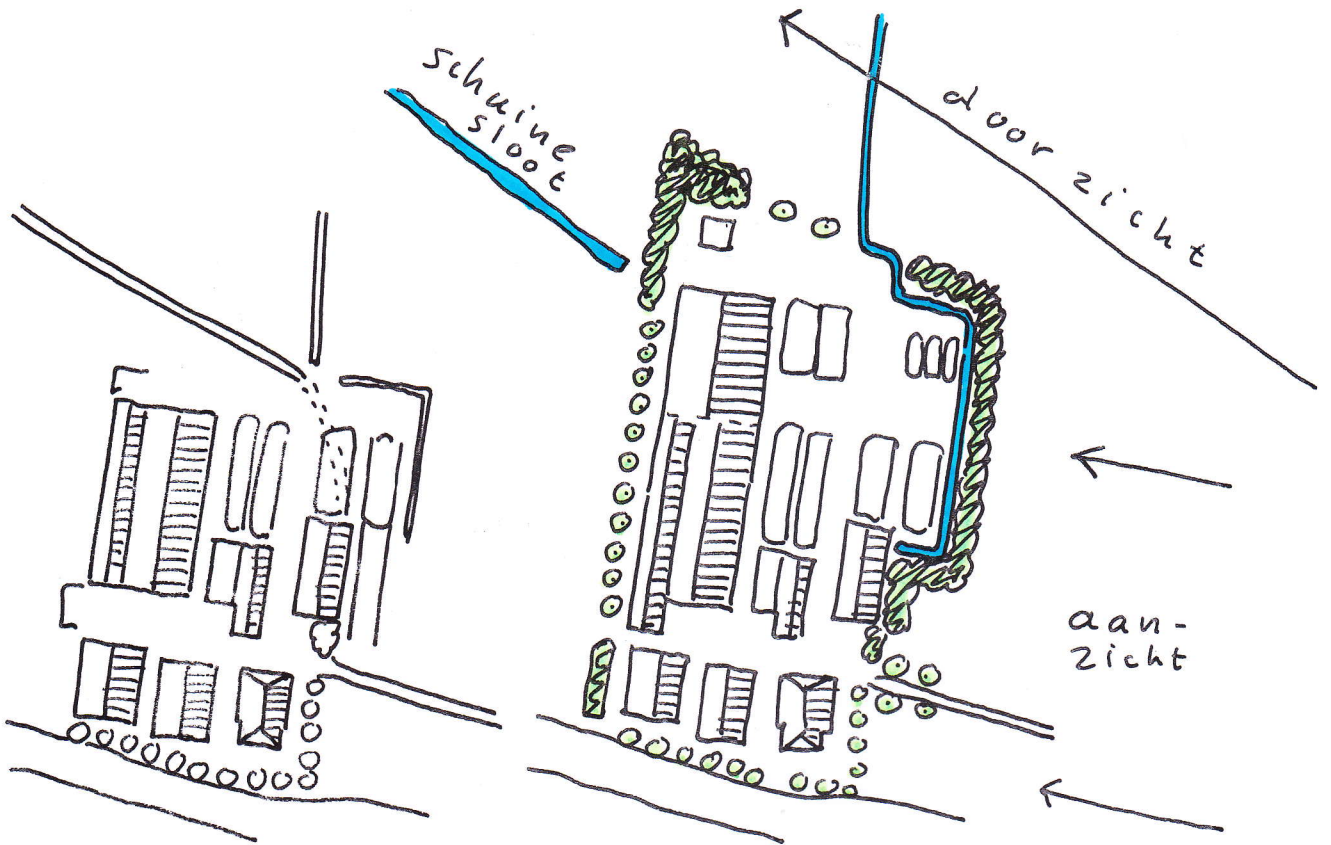
Hoogachtend,

ir. G.J. Bierema

Buro Greet Bierema
Vriesburgerweg 20
8475 EK Nijeholtpade
greetbierema@planet.nl

Het plan

Bijlage

WatWas Waar: verkavelingspatroon, opname uit 1832

Historische kaart omstreeks 1930

Google earth; maat van het nieuwe erf past in de omgeving

